

COLUMN

DOOR HAN DIEPERINK, GESCHREVEN OP PERSOONLIJKE TITEL

Fiscale onbalans tussen sparen en beleggen

De nieuwe regels voor de belasting op sparen zijn een kostbare fout die ten koste gaat van BV Nederland. Het raakt de financiële zelfredzaamheid van veel Nederlanders.

Fouten in wet- en regelgeving hebben vaak grote gevolgen voor de financiële wereld. Er ontstaat al snel een systeemrisico dat de financiële stabiliteit bedreigt, waardoor de economie uiteindelijk forse schade oploopt. Neem bijvoorbeeld de Bazel-akkoorden. Banken hoefden volgens de regels van het Bazel-comité geen kapitaal aan te houden voor staatsobligaties, waardoor Europese banken veel staatsschulden gingen opkopen. Een lokale Griekse crisis werd een bankencrisis en zelfs een eurocrisis.

Bij de Financiële Crisis zat de fout diep weggestopt in de regels voor de beoordeling van kredietwaardigheid. Dalende huizenprijzen tegelijkertijd in Chicago, San Francisco en Miami waren nog nooit voorgekomen. De risico's bij een landelijk gespreide hypotheekportefeuille werden daardoor te laag ingeschat. De gevolgen zijn bekend. Uiteraard bedoelden de ontwerpers dit niet verkeerd, maar het is wel ironisch dat, terwijl in beide gevallen wet- en regelgeving juist tot doel heeft om risico's te beheersen, hierdoor de kiem wordt gelegd voor de volgende crisis.

Fiscale regels zijn nog gevoeliger voor fouten. Belastingen zorgen niet alleen voor inkomsten voor de overheid, maar hebben door de financiële prikkel grote effecten op menselijk gedrag. Veel Tesla-rijders bekommeren zich nauwelijks om het milieu, het gaat hen vooral om de fiscale bijtelling. Gelukkig blinken Nederlandse belastingregels voor beleggers uit in eenvoud. Fiscaal maakt de vermogensrendementsheffing geen onderscheid. Belastingregels zijn verder gericht op het voorkomen van dubbele belasting en een gelijke behandeling van individueel of collectief beleggen.

Daar komt verandering in. De belasting op sparen gaat op de schop. De eerste 400 euro belasting op spaarrente wordt vanaf 2022 niet meer geheven. Men kijkt niet langer naar een fictieve rente van 4 procent, maar naar de feitelijke rente. Nu is die rente 0,09 procent. Per persoon wordt daardoor 440.000 euro vrijgesteld van belasting. Als de spaarrente in 2022 is gezakt tot bijvoorbeeld 0,01 procent, is zelfs meer dan 4 miljoen per persoon vrijgesteld. Bij een rente van nul hoeven zelfs sparende miljardairs geen belasting meer te betalen. Lijkt mij lastig uitlegbaar.

Voor wie veilig wil beleggen in obligaties, is de fictieve rente in 2022 opgelopen van 4 procent naar 5,25 procent. Over alles mag ook nog eens 33 procent in plaats van 30 procent belasting worden betaald. Met een tienjaarsrente van -0,5% is het verschil met een spaarrekening zonder rente opeens 2,25% negatief. Het gevolg is dat alle risicoprofielen op de schop moeten. De leidraden van de AFM op dit gebied kunnen in de prullenbak. Vermogensbeheerders kunnen stoppen met het aanbieden van obligatie- en mixfondsen aan particulieren. Door dit onderscheid ontstaan nieuwe arbitragemogelijkheden die de belastingdienst dan weer zal moeten bestrijden, terwijl we het vooral voor die dienst zo gemakkelijk mogelijk moeten maken.

Bovenal betekent het dat Nederlanders een nog sterkere prikkel krijgen om te sparen in plaats van te beleggen. Met een berg spaargeld die nu al gelijk is aan de staatsschuld, gaat dit uiteraard ten koste van het rendement. De overheid dringt er wel op aan dat Nederlanders financieel zelfredzaam moeten zijn, maar geeft ze daarvoor niet de middelen. Niet gemakkelijker en zeker niet leuker. «